

Türkiye ile Almanya arasında Ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmaya ek Anlaşmanın tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 17 . XII . 1942 - Sayı: 5285)

No.
4324

Kabul tarihi
14 . XII . 1942

BİRİNCİ MADDE — 12 haziran 1942 tarihinde Ankara'da imzalanan, Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmaya ek Anlaşma kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 kânunuevvel 1942

TÜRKİYE İLE ALMANYA ARASINDA TİCARİ MÜBADELELERİN TANZİMİNE DAİR 9 İLKTEŞRİN 1941 TARİHLİ ANLAŞMAYA EK ANLAŞMA

Türkiye ile Almanya arasında Ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmanın 1 ve 1 A listelerine müsteniden Türkiye ile Almanya arasında yapılacak ticari mübadelelerde fiyat temevvüçlerini önlemek üzere, bu listelerde derpiş edilen mal teslimatının tamamen icra edileceğinden emin bulunan Türk Hükümeti ile Almanya Hükümeti âtideki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1.

Türk Hükümeti 1 numaralı listede yazılı malların aşağıdaki fiyatlar üzerinden temin edilmesine itina eyliyecektir.

	Ton metrik başına Türk lirası
Bakır (Fob İstanbul)	900
krom cevheri (Fob Mersin)	
Maden nispeti % 50	70.30
beher yüzde fazlası için 2 Tl., beher yüzde noksanı için 1,50 Tl. fiyat farkı	
Antimon (Fob Samsun)	
Baz maden nispeti % 50	
Zeytin yağı (Fob İzmir)	316
«Sıra» (% 5 asitli)	1 150
Fasulya (Fob İstanbul)	320
Bakla (Fob İstanbul)	190
Nohut (Fob İstanbul)	210

Ton metrik başına
Türk lirası

Darı (Fob İstanbul)	145
Süt tozu (Fob İstanbul)	3 000
Kepek (Fob İstanbul)	105
Yağlı tohumlar (Fob İstanbul)	
Yeni rekolte için muteber fiyatlar	
Pamuk tohumları :	
Cleveland	145
Yerli	135
Akala	155
Araşıt	540
Keten tohumu	480
Ay çiçeği tohumu	270
Kenevir tohumu	345
Susam tohumu	480
Haşhaş tohumu	480
a) Mavi	
b) Beyaz (Yeni rekolte mavi tohumlarına göre fiyat tesbit edilecektir.)	
Her nevi küsbe (Fob İstanbul)	115
Palâmüt (Fob İzmir) :	
Tırnak (% 42)	138
Crible (% 36)	128
Birsu (% 34)	119
I natürel (% 32)	104
II » (% 31)	95
I engin (% 30)	87
II » (% 28)	79
Palâmüt hulâsası (Fob İzmir)	380
Afyon (Fob İstanbul)	34 500
Deriler (Fob İstanbul) :	
Tuzlu koyun	2 200
Hava kurusu koyun	3 100
Keçi	3 200
Kuzu	3 200
Oğlak	3 300
Kenevir (Fob İzmir)	1 400
Keten (Fob İstanbul)	1 300
Kenevir döküntüleri (Fob İstanbul)	500
Tiftik (Fob İstanbul) :	
Oğlak I	3 600
Oğlak II	3 400
Kastamonu	3 350
Çengelli	3 250
İnce	3 200
İyi	3 100
Konya dağ	3 100
Sıra	2 950
Konya ova	2 950
Boz	2 750

Ton metrik başına
Türk lirası

Deri	2 700
Yağlı	2 650
Sarı	2 650
Diğer keçi kılları (Fob İstanbul) :	
Tabak	1 100
Kırkım	2 100
Pamuk (Fob Mersin) :	
Yerli I	950
Yerli II	930
Cleveland I	1 100
Cleveland II	1 070
Pamuk paçavraları (Fob İstanbul) :	
Yeni amerikan beyaz	1 100
Yeni beyaz triko	1 030
Yeni renkli	880
Eski beyaz	560
Eski renkli	500
Yün paçavraları (Fob İstanbul) :	
Beyaz çorap pala	800
Renkli çorap pala	420
İpek döküntüleri (Fob İstanbul) :	
Kamçıbaşı	10 500
Kaynamış tavadibi	2 450
Delikli Koza	9.150
Esmere kamçıbaşı	8.500
Ekstra ipek kırığı	5.400
Elvan ipek kırığı	1.800
Pamuk döküntüleri	

Fiyat, pamuk için tesbit olunan fiyatın artış yüzdesine göre tâyin olunacaktır.
İhracata vazolunan vergi ve resimler yukarıdaki fiyatlara dahildir.

Madde — 2

Türk malları için, bazı münferit hallerde, işbu Ek Anlaşmanın 1 nci maddesinde derpiş edilen fiyatlar üzerinden alış mukavelesi akit veya iera edilemediği takdirde Türk Hükümeti ile Almanya Hükümeti, her mukavelenin akdinden evvel, tâyin olunacak fiyat üzerinden uyuşacaklardır.

Madde — 3

Bilfiil vâkı Türk teslimatı dolayısıyla Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmanın 1 numaralı listesiyle tâyin edilmiş olan kontenjanlarda, hesapların tasfiyesi için tesbit edilecek tarihte umumî pondere vasatın % 170 i aşmamasını veya % 160 a varmamasını intağ edecek bir değişiklik hâsıl olduğu takdirde aşağıdaki tarzda hareket olunacaktır:

- Umumî pondere vasatın % 170 i aşması halinde Almanya Hükümeti lehine bir matlûp hâsıl olacak ve buna müteallik meblâğlar Türk lirası olarak mezkûr Hükümetin emrine verilecektir.
- Umumî pondere vasatın % 160 a varmaması halinde Türk Hükümeti lehine bir matlûp hâsıl olacak ve buna müteallik meblâğlar Raysmark olarak mezkûr Hükümetin emrine verilecektir.

Madde — 4

Almanya Hükümeti 1 A numaralı listede yazılı olup aşağıda gösterilen I ilâ VIII numaralı gruplara ayrılmış bulunan mallar fiyatının hiç bir veçhile Türkiye'ye vâkı Alman ihracatı için tatbik edilen ve aşağıdaki yüzdelerle tezyit edilecek olan harp öncesi fiyatlarını (1938 den Eylül 1939 a kadar) tecavüz etmemesini taahhüt eyler.

Grup: I

Kıymet 16 000 000 RM.

Fiyat artışı % 300

Ray ,ray teferrüatı, makas, bandaj, sigara kâğıdı, tayyare için makine ve âletler.

Grup: II

Kıymet 17 000 000 RM.

Fiyat artışı % 300

Bakır ve bakır halitası mamulleri, lâma, çubuk, saç, örgüler, her cins tel (Elektrik telleri hariç), selülöz sanayii için bakırdan mamul nihayetsiz şeritler ve mümasil malzeme, boru ve armatür-

Her cins saf ve hususi çelikler, başka madenlerle mahlût veya gayrimahlût (Makap, yay ve avadlık çelikleri dahil), profil demirleri, demir ve çelik lâma, çubuk, saç, oluklu ve galvanizli saç, ambalaj çemberleri, nal ve nal çivisi demirleri.

Her cins boru, çekilmiş ve dikişli, sürşfer boruları, gaz ve saireye ait yüksek tazyika mütehammil borular (Rakorlar ve sair boru teferrüatı dahil).

Her cins tel (Galvanizli teller, filmaşın, kay nak telleri ve kaynak elektrodları dahil).

Her cins zincir ve kablolar, dişli ve zincirli transmisyollar, çivi, perçin çivisi, çivata, somun, pul, pim, vida, nal çivisi, pulluk uç demiri.

Dingil yayları, helezonî yaylar ve sair yaylar.

Dökme demir ve dökme çelikten mamul malzeme (Borular, hususi kaplar - crevssets -, kökiyeler, haddeler ve resimlere göre dökülmüş çelik parçalar ilh. dahil).

Köprü inşaat malzemesi, baraj ve eklüz malzemesi.

Sulama ve su tevziat işlerinde kullanılan malzeme.

Dövülmüş parçalar.

Ferşiyat malzemesi (1 numaralı gruba dahil olmıyan), köprüler, dönme köprüler, seyyar hat malzemesi (Lokomotif ve vagonlar dahil) ve havai nakil hatları malzemesi, tamponlar.

Elektrikle işliyenler dahil olmak üzere makine, tesisat ve âletler için her cins yedek parça ve teferruat (III ncü gruba dahil olan yedek parçalar hariç).

Merdaneli Anrejiströr için kâğıt, kopya kâğıdı, termograf kâğıdı, jelâtinli kâğıt, mukavva, mukavva ve kâğıt mamulâtı.

Grup : III

Kıymet : 5 000 000 RM.

Fiyat artışı % 200

Otomobil yedekleri

Elektrik tel ve kablolar

Ambalaj kâğıdı

Müstahzar olmıyan tıbbi eczalar

Grup : IV

Kıymet 40 000 000 RM.

Fiyat artışı % 187,50

Harp malzemesi (1 ncü ve VIII ncü gruplara dahil olmıyan)

Vagon (Sarnıç vagonlar dahil), kazanlar.

Bidon ve fiçılar, muhtelif ihtiyaçlara mahsus saçtan depolar matbaa ve yazı kâğıdı, su geçmez kâğıt.

Pancar tohumu

Grup : V

Kıymet : 9 000 000 RM.

Fiyat artışı % 150

Otobüs, kamyon (Elektrikle işlemiyen), otomobil
Müteharrık itfaiye malzemesi ve arozöz
Lokomotif, drezin
Hassas avadanlık (Elektrikle işlemiyen)
Selüloz

Grup : VI

Kıymet : 15 000 000 RM.

Fiyat artışı % 125

Her nevi makine ve aletler (I A numaralı listeye müteallik mektup lâhikasının 4 nü grupunda mezkûr olanlar dahil) ve elektrikle işleyenler, elektrikli traktör ve truklar.

Grup : VII

Kıymet : 2 000 000 RM.

Fiyat artışı % 25

Müstahzar tıbbi ecza.

Grup : VIII

Kıymet : 6 000 000 RM.

Fiyat artışı % 0

Harp malzemesi.

Madde — 5

Her gruba ait tahmini kontenjanlar nazarı itibara alındıktan sonra, yukarıdaki maddede gösterilen fiyat artış yüzdelerinin umumî pondere vasatı % 160 dır.

Bilfiil vâkı Alman teslimatı dolayısıyla tahminî kontenjanlarda umumî pondere vasatın % 170 i aşmasını veya % 160 a varmamasını intaç edecek bir değişiklik hâsıl olduğu takdirde aşağıdaki tarzda hareket olunacaktır :

a) Umumî pondere vasatın % 170 i aşması halinde Türk Hükümeti lehine bir matlup hâsıl olacak ve buna müteallik meblâğlar Rayşmark olarak mezkûr Hükümetin emrine verilecektir.

b) Umumî pondere vasatı % 160 a varmaması halinde Alman Hükümeti lehine bir matlup hâsıl olacak ve buna müteallik meblâğlar Türk lirası olarak mezkûr Hükümetin emrine verilecektir.

Madde — 6

Şurası mukarrerdir ki, 4 nü maddede mezkûr 8 guruptan her birine muhassas kontenjanlar ancak tahminî olup munhasıran fiyat meselesi ve muhtemel olarak da katî hesap tasfiyesi ile alâ-kadardır. Binaenaleyh, işbu kontenjanlar, ayrıca muameleye lüzum olmaksızın ve fakat Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmanın I A numaralı listesiyle tâyin edilen çerçevede dahilinde kalmak şartıyla tecavüz olunabilir.

Madde — 7

I A numaralı listede yazılı Alman ihracatı için 4 nü madde mucibince tâyin edilecek fiyatlar yerine göre For veya Fob olarak hesaplanacaktır.

Madde — 8

İhracatı kontrol etmekte olan Alman ihracatı Murakabe ofisleri (Prüfungsstellen) I A numaralı

liste mucibince yapılacak teslimata ait teklif veya faturalarda âtideki şerhi vereceklerdir:

« İşbu mal Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşma dan madut bulunan 12 haziran 1942 tarihli ek Anlaşmanın . . . grupuna dahildir ve % bir fiyat zammı ile satılmıştır ».

Madde — 9

Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmaya tevfikân şimdiye kadar akdedilmiş sipariş mukaveleleri bu mukavelelerde derpiş olunan fiyatlar üzerinden muteberdir.

İşbu mukaveleler mucibince verilen siparişlerin kıymetleri her iki tarafca ticari mübadelelerin tanzimine dair 9 ilk teşrin 1941 tarihli Anlaşmada derpiş edilen kontenjanlara mahsup edilecektir; Alman teslimatı da işbu ek Anlaşmanın 4 ncü maddesinde zikrolunan kontenjanlara mahsup edilecektir. Bu malların fiyatları, 1 nci ve 4 ncü maddeler mucibince kararlaştırılan fiyatlara göre dahil olacakları hesap tasfiyesi esnasında, nazarritibara alınmayacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, işbu ek Anlaşmanın hükümleri mezkûr Anlaşmanın imzasından evvel akdolunan ve fiyatlarının ek Anlaşma ile tesbit edilecek olan fiyatlara uydurulması hususunda bir kaydi ihtirazi ihtiva eden mukavelelerde tatbik olunacaktır. 3 ncü ve 5 nci maddelerde mezkûr hesap tasfiyesi iki Hükümetin beraberce kararlaştıracakları bir tarihte yapılacaktır.

İşbu ek Anlaşma Türkiye ile Almanya arasında ticari mübadelerin tanzimine dair 9 ilkteşrin 1941 tarihli Anlaşmanın bir cüzünü teşkil eder. İmzası gününden muteberdir.

Ankara'da on iki haziran bin dokuz yüz kırk iki tarihinde, Türkçe ve Almanca, her bir dil için ikişer asli nüsha olarak tanzim edilmiştir.

N. Menemenciöğlü

Frans V. Papen

<i>Cumhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15. XII. 1942 ve 1/855
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	16. XII. 1942 ve 4/1093
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 27 3 29 2,19,29,108,110,115,122:125